

Asianro 163/00.01.00.00.00/2025

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö 22.5.2025, VN/15161/2025

LAUSUNTOPYYNTÖ MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSESTA KARHUKIINTIÖKSI 2025-2026

Suomen riistakeskuksen lausunto

Suomen riistakeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto maa- ja metsätalousministeriön asetuksesta koskien karhukiiintiötä metsästysvuodelle 2025-2026.

Suomen riistakeskus pitää esitettyä kiintiön asettamistapaa perusteltuna ja arvioi esitetyn kiintiön olevan perusteltu sekä poronhoitoalueen että muun Suomen osalta. Karhun aiheuttamien porovahinkojen määrä on ollut kasvussa ja korkea. Poronhoitoalueen ulkopuolella karhukanta on kasvanut kannanhoidollisen metsästyksen puuttuessa tai ollessa normaalia vähäisempää. Kannan kasvun myötä poronhoitoalueelle vaeltanee aiempaa enemmän karhuja eteläisemmästä Suomesta. Näin ollen poronhoitoalueen kiintiön korottaminen on perusteltua. Poronhoitoalueelle esitetty kiintiö on samaa tasoa, kuin vuosina 2018 ja 2019.

Muun Suomen alueella kiintiö ollaan asettamassa vain itäiselle kannanhoitoalueelle. Suomen riistakeskus pitää tässä vaiheessa perusteltuna, että kannanhoidollista metsästystä toteutettaisiin vain itäisellä kannanhoitoalueella. Esitetty kiintiö 180 yksilöä on sopiva suhteessa Luonnonvarakeskuksen arvioimaan kannan koon vakaana pitävään verotusmäärään ja itäisen kannanhoitoalueen karhukannan kokoon.

Suomen riistakeskus pitää esitettyjä kannanhoitoalueiden rajoja tässä vaiheessa perusteltuina. Kannanhoitoaluejakoa on kuitenkin tarpeen voida päivittää joustavasti karhutilanteen kehittymisen mukaan.

Itäisellä kannanhoitoalueella metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen poikkeuslupien päämääränä on alueellisista tihentymistä johtuvien sosioekonomisten haittojen lieventäminen ja karhun ihmisarkuuden vahvistaminen vaikuttamalla hallitusti karhukannan kokoon, kasvuvauhtiin sekä alueellisiin tihentymiin. Asetuksen rajaamalla poikkeuslupiin perustuvalla metsästyksellä pyritään lisäksi varmistamaan, että karhukannan aiheuttamat kotieläin- ja maatalousvahingot pysyvät kohtuullisella tasolla. Päämääränä on turvata myös alueen metsäpeuran sekä hirven vasatuotto.

Suomen riistakeskus kiinnittää päämäärän kuvauksen osalta huomiota siihen, että siinä on mukana useita erilaisia perusteita. Suomen riistakeskuksen poikkeuslupaharkinnan näkökulmasta herää kysymys, että tuleeko kaikkien esitettyjen päämäärään liitettyjen

edellytysten täyttyä tapauksissa, jotta Suomen riistakeskus voi tehdä myönteisen poikkeuslupapäätöksen? Jos näin on, se voi vähentää myönteisiä poikkeuslupapäätöksiä. Päämääräksi esitetty metsäpeuran ja hirven vasatuoton turvaaminen vaikuttaa Suomen riistakeskuksen arvion mukaan ongelmalliselta suhteessa korkeimman hallinto-oikeuden merikotkien tappamista koskevaan tuoreeseen ratkaisuun.

Jos kannanhoidollista pyyntiä päädytään lausuntokierroksen perusteella avaamaan myös itäisen kannanhoitoalueen ulkopuolella, Suomen riistakeskus katsoo, että asetetun päämäärän tulisi olla eri, kuin itäisellä kannanhoitoalueella. Ottaen huomioon Luonnonvarakeskuksen arvion karhukannan koon ennallaan pitävästä verotusmäärästä, olisi esimerkiksi keskiselle kannanhoitoalueelle mahdollista asettaa pieni kiintiö, esimerkiksi 20 yksilöä, ilman, että on tarvetta pienentää itäiselle kannanhoitoalueelle esitettyä suurinta sallittua saalismäärää.

Suomen riistakeskus on antanut alueellisille riistaneuvostoilta mahdollisuuden ottaa kantaa karhun kiintiöasetukseen. Lapin alueellinen riistaneuvosto esittää läntisen poronhoitoalueen kiintiön kasvattamista 20 yksilöön ja itäisen poronhoitoalueen kiintiön kasvattamista 75 yksilöön. Etelä-Savon, Pohjois-Hämeen ja Pohjois-Karjalan palautteissa esitettiin muutoksia kannanhoitoalueiden rajoihin. Keski-Suomen palautteessa todettiin, että kannanhoidollinen metsästys pitäisi olla mahdollista myös keskisellä kannanhoitoalueella. Etelä-Savon palautteessa esitettiin, että kannanhoidollinen metsästys pitäisi olla pienessä määrin mahdollista muuallakin kuin itäisellä kannanhoitoalueella. Palautteet on koottu Suomen riistakeskuksen lausunnon liitteeksi.

Suomenkielisen asetustekstin keskisen kannanhoitoalueen kuvaksessa on kirjoitusvirhe Puolangan kunnan alueita koskevassa kohdassa.

Esitetty kiintiö ei uhkaa Suomen karhukannan suotuisaa suojelutasoa. Ilman kannanhoidollista metsästystä Suomen karhukanta tulee Luonnonvarakeskuksen mallinnuksen mukaan kaksinkertaistumaan vuoteen 2030 mennessä. On erittäin tärkeää, että karhuja voidaan poronhoitoalueella metsästää keskeytymetsästykseenä. Itäisellä kannanhoitoalueella olisi tärkeää pystyä vähentämään karhukannan aiheuttamia ongelmia ja estää ongelmien pahenemista kannanhoidollisella metsästyksellä.

SUOMEN RIISTAKESKUS

Jari Varjo
johtaja

Jarkko Nurmi
riistatalouspäälikkö

Lausunnon on valmistellut riistapäälikkö Visa Eronen

Liite: alueellisten riistaneuvostojen palaute asetusluonnoksesta

Liite

Alueellisten riistaneuvostojen palaute asetusluonnoksesta

Etelä-Savo

Etelä-Savon alueellisen riistaneuvoston näkemyksenä esitetään seuraavaa:

- 1) Itäisen kannanhoitoalueen länsirajan tarkastelu on tarpeen. Rajaus ei vastaa tämän hetkistä karhukannan tilannetta Etelä-Savon osalta, erityisesti Etelä-Savon itäisen reunan osalta.
- 2) Kannanhoidollinen metsästys tulisi pienessä määrin olla mahdollista myös muualla kuin itäisellä kannanhoitoalueella.

Kaakkois-Suomi

Suomen riistakeskus Kaakkois-Suomen alueellinen riistaneuvosto pitää asetusluonnosta karhukiintiöstä pääkohdittain perusteltuna ja asianmukaisesti laadittuna.

Kaakkois-Suomen alueellinen riistaneuvosto katsoo, että kokonaiskiintiö karhun osalta voisi olla suurempikin esim. 220 karhua itäiselle kannanhoitoalueelle, joka voisi Luonnonvarakeskuksen mallien mukaisesti olla alle määriteltyjen ennallaan säilyttävän kannan verotustason (14 %).

Keski-Suomi

Alueellinen riistaneuvosto kiittää mahdollisuudesta ottaa kantaa asetusluonnokseen ja toteaa seuraavaa.

Kannanhoidollisen metsästyksen estyminen keskisellä alueella on johtamassa hallitsemattomaan karhukannan kasvuun. Keskisellä kannanhoitoalueella on useita tihentymiä, joissa karhujen määrää tulisi vähentää vahinkojen kohtuullisena pitämiseksi ja vakavien ongelmien estämiseksi.

Kannanhoidolliseen metsästykseen pitää olla mahdollisuus myös keskisen kannanhoitoalueen tihentymäalueilla ja niiden purkamisessa on oltava sama päämäärä kuin itäisellä alueella, eli

- sosioekonomisten haittojen vähentäminen/lieventäminen
- karhujen ihmisarkuuden lisääminen/ylläpito metsästyksellä
- kotieläin-, maatalous- ja mehiläisvahinkojen pysyttäminen kohtuullisina
- metsäpeurapopulaation turvaaminen

Karhujen ihmisarkuus on vähentymässä, mikä on jo lisännyt karhujen pihakäyntien määrää. SRVA-tehtävät, kuten karkotus- ja lopettamismääräykset ovat lisääntyneet vuosien 2024–2025 aikana myös keskisessä Suomessa. Pihoihin ja taajamiin hakeutuvat karhut kuormittavat tarpeettomasti poliisin organisaatiota.

Kuluvan vuoden Tassu-havaintojen mukaan Keski-Suomeen on syntynyt ainakin 30 karhunpentua. Määrä on selvästi suurempi kuin Luonnonvarakeskuksen arvio maakunnan karhujen pentutuotosta. Kaikki pentueet eivät koskaan tule suurpetoyhdyshenkilöiden tietoon. Karhuemo elää huomaamatonta elämää pikkupentujensa kanssa. Karhujen pihakäyntejä Tassuun on kirjattu Keski-Suomesta 15.6. mennessä 98 kpl.

Vaikka Keski-Suomi on asukastiheyden (noin 15 as./neliökilometri) puolesta lähes tasaveroinen itäisen kannanhoitoalueen Pohjois-Karjalan kanssa, eron on se, että Keski-Suomessa ei ole laajoja asumattomia erämaita. Kainuu puolestaan eroaa asukastiheyden (3 as/km²) puolesta radikaalisti kahdesta edellä mainitusta. (Lähde: Wikipedia). Ihmisten ja karhujen kohtaaminen metsissä, piholla ja jopa taajamissa on Keski-Suomessa huomattavasti todennäköisempää kuin itäisellä kannanhoitoalueella.

Suomenselälle aikoinaan istutetuista metsäpeuroista huomattavan suuri osa vasoo nyt Keski-Suomen alueella. Samoilla alueilla on karhutihentymiä. Erityisesti metsäpeuran vasojen riski joutua karhujen tappamiksi on kasvanut runsastuneen karhukannan takia.

Maataloutta- ja kotieläintaloutta kannustetaan tukijärjestelmin luonnon monimuotoisuuden edistämiseen. Siihen kuuluu olennaisena osana laidunnus ja kotieläintenpito sekä monipuolinen viljely. Laiduntaminen petopaineen lisääntyessä aiheuttaa taloudellisia kustannuksia sekä lisätyötä lisääntyneinä aitauskustannuksina sekä siinä, että laidunnusalueet on pyrittävä pitämään talouskeskusten läheisyydessä. Erityisesti laajojen ympäristötukialueiden laidunnus vaikeutuu ja niissä laidunnus on yleensä ainoa vaihtoehto toteuttaa luonnon monimuotoisuutta ja noudattaa siten tukiehtoja. Vahinkojen sattuessa, ei menetetä pelkästään eläintä, vaan heitetään hukkaan pitkäaikainen jalostustyö.

Vuosittaiset mehiläispesiiin kohdistuvien vahinkojen hoitaminen poikkeusluvalla ei voi olla ainoa keino vähentää niihin kohdistuvia vahinkoja, vaan siihen on oltava mahdollisuus vaikuttaa myös kannanhoidollisin keinoin, eli kannan kasvua metsästyksen keinoin rajoittamalla.

Vuosittain maksetaan vahinkokorvauksia myös sadolle tapahtuneista vahingoista. Etenkin tihentymäalueilla ne voivat olla tilakohtaisesti taloudellisesti merkittäviä, jos eläimien ruokintaan tarkoitettu sato pilaantuu karhujen rikkoessa nurmesta tai viljasta tehdyt pyöröpaalit. On käytännössä mahdotonta, että kaikki paalit varastoidaan tilakeskuksen läheisyydessä vaan niitä on varastoitava peltolohkoilla, jolloin vahinkojen riski lisääntyy.

Ihmisille lisääntyvä turvattomuus lisää henkisiä paineita, mikä omalta osaltaan voi rajoittaa kiinnostusta maaseutuasumiseen ja erilaisiin ulkoiluun liittyviin harrastuksiin. Karhun ihmisarkuuden vähentyminen tuo osaltaan turvattomuutta myös lasten kouluteille ja vaikuttaa siten taloudellisesti myös kuntatalouteen lisääntyvillä kuljetuskustannuksilla. Pelko ja turvattomuuden tunne ei kuulu suomalaiseen elämäntapaan, etenkin jos se on voitavissa poistaa tai ainakin vähentää.

Keskinen kannanhoitoalue on pääsääntöisesti maaseutumaista ja metsäistä aluetta, ja alueella on merkittävän paljon esim. metsä- ja maatalouteen liittyviä työpaikkoja. Metsässä ja metsien lähialueilla tehdään monenlaista työtä metsätalouteen, tukijärjestelmien ja ympäristönsuojelun maastokäynteihin, luontoon, luonnontuotteiden keräilyyn ja matkailuun liittyen. Näiden töiden tekeminen on useimmiten yksin tehtävää työtä ja vaatii liikkumista luonnossa töitä tehden.

Työntekijöiden turvallisuus on todella tärkeää, riippumatta siitä tehdäänkö sitä työntekijänä, yrittäjänä tai muuten luonnossa liikkuen. Turvallisuuden tunnetta voidaan parantaa pitämällä karhukanta kannanhoidollisella pyynnillä kohtuullisella tasolla.

Kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan turvata myös karhunmetsästyskulttuurin säilyminen ja karhunmetsästyksen metsästäjien ”ammattitaito” sekä osaavat koirat, joita ilman karhun metsästys on mahdotonta. Tällä turvataan myös vahinkoperusteisten karhujen poiston turvallisuus, kun metsästäjillä ja koirilla on kokemusta ko. lajin metsästyksestä ja eläinten käyttäytymisestä.

Ehdottomasti paras keino karhukannan aiheuttamien ongelmien kohtuullisina pitämiseen on kannan kasvun rajoittaminen kannanhoidollisella pyynnillä, joka tapahtuu laajalla alueella ja koskettaa useita karhuyksiöitä. Keski-Suomen karhutilanne on kärjistymässä ja kannanhoidollinen pyynti tulisi saada käyntiin myös Keski-Suomen tihentymäalueilla.

Lappi

Lapin alueellinen riistaneuvosto esittää poronhoitoalueen karhun kiintiömetsästyksen kiintiöiksi tulevalle metsästyskaudelle itäiselle alueelle 75 karhua ja läntiselle alueelle 20 karhua.

Oulu

Oulun alueellinen riistaneuvosto pitää tärkeänä, että karhun kannanhoidollinen metsästys voidaan käynnistää tiheän karhukannan alueilla enempien kohtaamisten ja vahinkojen vähentämiseksi sekä ihmisarkuuden ylläpitämiseksi.

Riistaneuvosto näkee, että karhukannan kehitystä tulee tiiviisti seurata vuosittain Oulun riistakeskusalueella ja käynnistää metsästys tarvittaessa myös läntisellä kannanhoitoalueella.

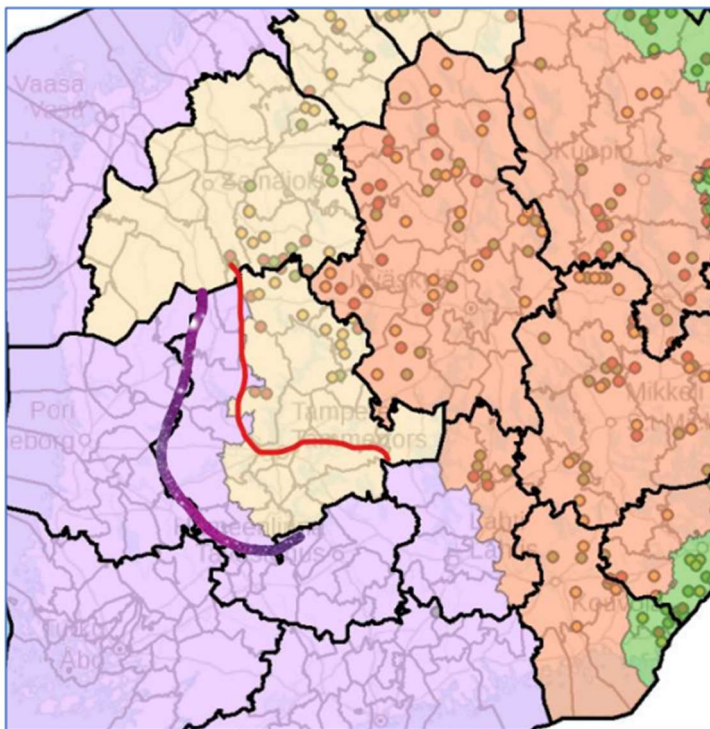
Pohjanmaa

Alueellinen riistaneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua asetusluonnokseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa. Karhun kannanhoidollisen metsästyksen jatkaminen on tärkein toimenpide karhun tuomien haittojen ja ihmisarkuuden ylläpitämisessä. On havaittavissa, että karhutiheyden kasvun ja ihmisarkuuden muutosten myötä ongelmallisten karhujen määrä kasvaa nopeasti ilman metsästystä. Metsästyksen ohella on tärkeää, että ylläpidetään SRVA toimijoiden osaamista konfliktitilanteisiin korkealla tasolla ja, että tilanteisiin on käytettävissä koulutettuja koiria. Riistaneuvoston näkemyksen mukaan Pohjanmaan karhukannan voidaan antaa kasvaa maltillisesti. Samaan aikaan alueella olisi olla jatkossakin karhun kannanhoidollisia poikkeuslupia, joilla edistetään karhun hyväksyttävyyttä alueella pyynnin kohdistuessa rohkeimpiin tai vahinkoa aiheuttaviin karhuyksilöihin. Osaltaan karhun kannanhoidollisella metsästyksellä turvataan metsäpeurakannan kasvua ja levittäytymistä.

Pohjois-Häme

Pohjois-Hämeen alueellinen riistaneuvosto viittaa aiemmin karhukannan hoitosuunnitelmaluonnoksesta antamaansa lausuntoon ja siinä esitettyihin perusteluihin ja esittää, että asetusluonnoksessa esitettyä kannanhoitoaluejakoa tulisi muuttaa siten, että Pirkanmaan (ja Pohjois-Hämeen riistakeskusalueen) pohjoisista itäisistä kunnista Virrat, Ylöjärvi, Ruovesi, Mänttä-Vilppula, Juupajoki, Tampere, Orivesi ja Kuhmoinen kuuluisivat keskiseen karhukannan hoitoalueeseen (kuva 1). Vastaavasti alueellinen riistaneuvosto katsoo, että osa Pohjanmaan puolella olevista kunnista kuuluisi loogisesti keskiseen kannanhoitoalueeseen, mutta ei ota asiaan enemmälti kantaa.

Lisäksi alueellinen riistaneuvosto esittää, että Pirkanmaan läntiset kunnat (kuva 1.) tulisi siirtää läntiseen kannanhoitoalueeseen, mihin eteläinen osa alueesta jo kuuluu.

Kuva 1. Esitys keskeisen kannanhoitoalueen rajausten muuttamisesta.

Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalan riistaneuvostosta yksi jäsen kommentoi asetusluonnosta. Pohjois-Karjalan näkökulmasta sekä esitys että paineet ovat erilaiset kuin koko Suomessa. Valtakunnallisesti katsottuna kiintiöitä tulisi saada selvästi suuremmaksi ja kohdennettua selvästi laajemmalle alueelle. Tämä hyvin mahdollisesti on toteutumassakin, mutta se ei saa tapahtua Pohjois-Karjalaan/itäiselle alueelle kohdennettavien lupien kustannuksella.

Itäiselle alueelle esitetty 180 yksilön kiintiö on nytkin aivan liian pieni. On huomioitava, että itäinen alue on nyt lähes 50 % suurempi kuin pelkästään Pohjois-Karjala. Pohjois-Karjalassa on aiemmin kaadettu noin 200 karhua vuosittain, eikä kantaa ole saatu sanottavasti leikkautumaan. Pitää ehdottomasti myös muistaa, että viime vuonna ei kaadettu yhtään karhua ja Pohjois-Karjalassa on tapahtunut raju vahinkojen kasvu ja karhujen ilmaantuminen

pihapiireihin. Myös Heinävesi tulisi tietysti sisällyttää itäiseen alueeseen eikä jättää metsästysalueen ulkopuolelle.

Rannikko-Pohjanmaa

Kust-Österbottens regionala viltråd har inget att anmärka på utkastet till förordning om jakt på brunbjörn.

Uusimaa

Uudenmaan alueellinen riistaneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa palautetta karhukiintiöasetuksesta metsästysvuodelle 2025-2026. Uudenmaan alueellinen riistaneuvosto pitää tärkeänä, että karhun kannanhoidollinen pyynti olisi mahdollista itäisellä kannanhoitoalueella ja poronhoitoalueella 20.8.2025 alkaen. Poronhoitoalueen ulkopuolisessa Suomessa suurin tarve kannanhoidolliselle pyynnille on maamme karhutiheimmillä alueilla itäisessä Suomessa. Uudenmaan alueellinen riistaneuvosto pitää asetusta tarpeellisena sekä perusteltuna ja asetuksessa esitettyjä kiintiöitä tarkoituksenmukaisina.